

Олександр КУЧЕРУК

ПЕТРО МОГИЛА

*Дослідження
та спостереження*

Київ
Парламентське видавництво
2019

УДК 271.2-722.51Мог(09)
К95

Серія
«Славетні постаті України»

Заснована в 2019 році

Висвітлено окремі питання могилознавства, зокрема проблеми використання П. Могилою герба, заходи зі створення ним на підставі тогочасної європейської практики Лаврської школи, історію поховання князя Володимира Святого в Десятинній церкві та «віднайдення» його мощей митрополитом П. Могилою, здійснено аналіз заповіту П. Могили тощо. Вміщено низку маловідомих ілюстрацій.

Розраховано на всіх, хто цікавиться життям та діяльністю Петра Могили.

ВСТУП

Духовний та історичний простір України прикрашений гроном постатей, що залишили неминучий слід. Серед них монументальна й багатогранна постать Київського митрополита Петра Могили. Зроблене ним, починаючи від відновлення церковної структури української православної церкви до видання книг, від реалізації освітніх проектів до інтелектуальних злетів, стало сутнісною складовою частиною української нації, мало вплив на загальноправославну та європейську культуру.

Принц крові, син молдовського правителя воєводи Симеона Могили, Петро в наступних поколіннях був споріднений з українськими гетьманами, династіями польських і французьких королів. Народився він у 1596 р., ще малим разом із батьками переїхав до Польщі. Тут він здобув початкову і середню освіту, а ймовірно, що мав «незакінчену» вищу освіту, яку можна пов'язувати найперше із Замойською академією. За правилами того часу долучився до «марсових виправ», брав участь у польсько-турецьких війнах, зокрема в нещасливому для поляків бою під Цецорою (1620) і переможній битві під Хотином (1621), де вирішальну роль відіграло українське військо під проводом П. Сагайдачного. Теоретично П. Могила ще мав можливість повернути своєму роду молдовський трон, але обставини тому не посприяли.

Вирісши в православній родині, він був людиною глибоко віруючою, однак нам невідомі обставини, що різко змінили його життя, були якісь причини, що спонукали молодого, заможного воєводича відмовитися від світського життя (але не поривати з ним остаточно) і стати на стезю духовну. Великий вплив у цьому на нього справив Київський митрополит Йов Борецький. 1727 р. є переломним у житті П. Могили, й цього року він прийняв чернечий постриг, став архімандритом найбільшого і найповажнішого

ЗМІСТ

Вступ	5
Генеалогія, герб і титулатура архімандрита та митрополита Петра Могили	9
Київський митрополит Петро Могила та московський патріарх Никон — геральдичні паралелі	47
До історії заснування Лаврської монастирської школи архімандрита Петра Могили 1632 року	61
Десятинна церква, князь Володимир Святославич та митрополит Петро Могила	79
Заповіт, смерть і похорон Київського митрополита Петра Могили	111
Іменний покажчик	158